

„Gorzkie żale”. Pobożny zabytek?

Joanna Operacz / aletea.pl

„Gorzkie żale” z pewnością napisał geniusz. Kim był? Niewielka książeczka ukazała się w 1707 roku w Warszawie.

„Gorzkie żale” mają już 313 lat! Trudno w to uwierzyć, bo w tym utworze prawie nic się nie zestarzało - ani słownictwo (można tu znaleźć zaledwie kilka archaizmów, takich jak: „pośmiesch”, „zeplwany”); ani składnia, nieróżniąc się prawie niczym od dzisiejszej; ani styl - prosty, niemal ascetyczny, pozbawiony ozdobników i wymyślnych figur. Autor relacjonuje mękę i śmierć Jezusa i opowiada o uczuciach, które budzą się w człowieku rozważającym te wydarzenia: o żalu, współczuciu, zawstydzeniu z powodu własnych grzechów. Robi to w sposób rzeczowy - a przez to zapewne tak poruszający. „Gorzkie żale” są podobne do współczesnej poezji, której ambicją często bywa przekazanie i wzbudzenie jak największych uczuć za pomocą jak najmniej liczby słów.

Po co „Gorzkie żale”?

A emocje to coś, co dzisiaj jest bardzo „na prosię”, także w życiu religijnym. Chętnie analizujemy uczucia, uczymy się, jak je do siebie dopuszczać i dobrze przeżywać. Rozpamiętywanie męki Pańskiej okazuje się więc czymś zaskakująco współczesnym.

„Gorzkie żale” można nazwać „obserwacją uczestniczącą”. Autor wielokrotnie podkreśla to samo, co słyszymy we fragmencie Księgi Izajasza czytany podczas liturgii Wielkiego Piątku: „Lecz on był zraniony za NASZE grzechy, zmiażdżony za NASZE winy. Dla NASZEGO zbawienia znosił karzenie, przez jego rany zostaliśmy uzdrowieni”.

Po co to wszystko? Wyjaśnienie znajdziemy w modlitewnym zwrocie pod koniec pierwszej zwrotki: „Jezu mój, we krwi ran Swoich/ Obmyj duszę z grzechów moich”.

Geniusz ze Świętego Krzyża

„Gorzkie żale” z pewnością napisał geniusz. Kim był? Niewielka książeczka z bardzo długim barokowym tytułem: „Snopek Myrry z Ogrodu Gethsemańskiego albo żałosne Gorzkie Męki Syna Bożego [...] rozpamiętywanie” ukazała się w 1707 roku w Warszawie. (Na marginesie - dzisiaj też lubimy teksty z długimi podtytułami i leadami, które już na pierwszy rzut oka wszystko wyjaśniają, nieprawdaż?).

Jak czytamy dalej na stronie tytułowej, książka została wydana „za staraniem i kosztem Ichmościów Panów Braci i Sióstr Konfraterniej Rocha Świętego przy Kościele farnym Świętego Krzyża w Warszawie”. Kościół stoi do dzisiaj niemal naprzeciwko głównej bramy Uniwersytetu Warszawskiego i jest jedną z najbardziej znanych świątyń w Polsce. Utwór zredagował ks. Wawrzyniec Benik ze zgromadzenia Księży Misjonarzy św. Wincentego à Paulo, który był opiekunem tejże „Konfraterniej”, czyli Bractwa. Przyjmuje się, że to właśnie on napisał tekst. Zapewne wzorował się na popularnych wówczas przedstawieniach pasyjnych i łacińskich i polskich pieśniach wielkopostnych, ale dzieło jest oryginalne i jedyne w swoim rodzaju.

(Ciąg dalszy na stronie 2)

**Serdecznie zapraszamy na kolejne
WIGIERSKIE SPOTKANIE BIBLIJNE**

**3 marca 2020 r.: 18:30 - Msza święta,
następnie (ok. 19:20) konferencja
w Dużej Galerii Domu Królewskiego**

PARAFIA RZYMSKOKATOLICKA NIEPOKALANEGO POCZĘCIA NMP W WIGRACH

✉ WIGRY 11, 16 - 402 SUWAŁKI — Ks. Proboszcz ☎ 508 27 27 52 — Ks. Adam ☎ 515 04 88 99

NUMER KONTA PARAFIALNEGO: 49 9367 0007 0010 0050 7349 0001

🌐 <https://parafia.wigry.pro> — 🌐 <https://fundacja.wigry.pro> — 🌐 <http://wane.wigry.pro>

PORZĄDEK MSZY ŚW.

NIEDZIELA: 9:00 i 12:00 (VI-IX: 19:00) Maćkowa Ruda - 10:30 W TYGODNIU: 7:30 ; 18:30

Niepokalana ZE WZGÓRZA WIGIERSKIEGO

NR 9(432)/2020, 01.III.2020

Biuletyn informacyjny parafii p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP w Wigrach
Wigierskiego Areopagu Nowej Ewangelizacji i Fundacji Wigry.Pro

I NIEDZIELA WIELKIEGO POSTU

SŁOWO NA NIEDZIELĘ

ROK LITURGICZNY A/II

Rdz 2,7-9;3,1-7

Stworzenie i grzech pierwszych ludzi

Rz 5,12-19 *Przestępstwo sprowadziło śmierć, ale obficie spłynęła łaska*

Mt 4,1-11

Jezus przez czterdzieści dni pości i jest kuszony

Pokusa nie jest jeszcze grzechem, jest raczej flirtem czy próbą uwodzenia. Bywa jednak, że flirt staje się niebezpieczna, a my całkowicie podatni na propagandę złego. Dlatego tak ważne jest, by zobaczyć Jezusa w Jego walce z pokusami. W tej walce „pokonuje” grzech pierwszych ludzi. Nowy Adam broni się słowem Bożym, które jest jego orężem w spotkaniu z kusicielem. Napisane jest: nie samym chlebem żyje człowiek, nie będziesz wystawiał na próbę Pana, Panu, Bogu swemu, będziesz oddawał pokłon. Zwycięstwo jest w posłuszeństwie Słowu.

O. Tomasz Zamorski OP, Oremus - Wielki Post 2008, s. 23

Z NAUCZANIA ŚW. JANA PAWEŁA II

Nie sposób odczytać „tajemnicy grzechu” bez odniesienia do całej prawdy o „obrazie i podobieństwie” Boga, która stoi u podstaw biblijnej antropologii. Prawda ta ukazuje stworzenie człowieka jako szczególne obdarowanie ze strony Stwórcy, w którym zawierają się nie tylko podstawa i źródło istotnej godności człowieka - mężczyzny i kobiety - w stworzonym świecie, ale także „początek” powołania obojga do uczestniczenia w wewnętrznym życiu Boga samego. W świetle Objawienia stworzenie oznacza zarazem początek dziejów zbawienia. W ten właśnie początek grzech wpisuje się i kształtuje jako kontrast i zaprzeczenie.

W sensie paradoksalnym można powiedzieć, iż grzech przedstawiony w trzecim rozdziale Księgi Rodzaju jest potwierdzeniem prawdy o obrazie i podobieństwie Boga w człowieku, o ile prawda ta oznacza wolność, czyli wolną wolę, której człowiek może użyć, wybierając dobro, ale może też nadużyć, wybierając - wbrew woli Boga - zło. W znaczeniu istotowym

jednakże grzech jest zaprzeczeniem tego, kim Bóg jest - jako Stwórca - w stosunku do człowieka, oraz tego, czego Bóg od początku i odwiecznie chce dla człowieka. Stwarzając mężczyznę i kobietę na swój obraz i podobieństwo, Bóg chce dla nich pełni dobra, czyli szczęśliwości nadprzyrodzonej, płynącej z uczestniczenia w Jego własnym życiu. Popełniając grzech człowiek odrzuca ten dar, równocześnie zaś sam chce stać się jak Bóg, znając dobro i zło (por. Rdz 3,5), czyli stanowiąc o dobru i złu niezależnie od Boga, swego Stwórcy. Grzech początku posiada swą ludzką „miarę”, wewnętrzną miarę w wolnej woli człowieka, równocześnie zaś nosi w sobie pewien rys „diaboliczny” co w Księdze Rodzaju (3,1-5) zostało wyraźnie uwydatnione. Grzech sprawia rozbitcie tej pierwotnej jedności, jaką człowiek cieszył się w stanie sprawiedliwości pierwotnej: jedność z Bogiem jako źródło jedności wewnątrz własnego „ja” oraz we wzajemnym odniesieniu mężczyzny i kobiety (communio personarum), wreszcie w stosunku do świata zewnętrznego, do przyrody.

Mulieris dignitatem, 10

INTENCJE MSZY ŚWIĘTYCH

1.III - I NIEDZIELA WIELKIEGO POSTU

9:00 - + Wincenty Chiliński (gr. 1)

9:00 - + Lucjan Alboszta 5r. śm. Wiktor, Marianna
+ r. Alboszta i Sztermer

12:00 - za parafian

12:00 - + Franciszek Michalina Henryk Krystyna
Żyndów, Stanisław i Katarzyna Dąbrowscy

Maćkowa Ruda:

10:30 - + Józef Cichanowicz 5m. po śm.

2.III - PONIEDZIAŁEK

7:30 - + Wincenty Chiliński (gr. 2)

18:30 - + Helena Opanowska (im. - od Janiny)

18:30 - + Cecylia Nawalska 30 dz.po pogrzebie

3.III - WTOREK

7:30 - + Wincenty Chiliński (gr. 3)

18:30 - + Józefa Daniłowicz 4m. po śm.

4.III - ŚRODA: ŚW. KAZIMIERZA

7:30 - + Wincenty Chiliński (gr. 4)

18:30 - w int. Agaty, Heleny i Jakuba o zdrowie,
Boże błóg. za wst. MB i św. Michała Arch.

5.III - CZWARTEK: IMIENINY BISKUPA ADRIANA

7:30 - + Wincenty Chiliński (gr. 5)

7:30 - w int. pielgrzymów i ofiarodawców

18:00 - *Nowenna do MB Niepokalanej*

18:30 - + Konstanty Kondracki

6.III - PIĄTEK

7:30 - + Wincenty Chiliński (gr. 6)

7:30 - w intencjach chorych i cierpiących

17:30 - *Adoracja*

18:00 - *Droga Krzyżowa*

18:30 - + Zygmunt Bierdzio 5m. po śm.

7.III - SOBOTA

8:30 - o Boże błóg., opiekę MB dla rodz. Andruskiewicz, Truchan, Zielińskich

17:30 - *Adoracja i Różaniec św.*

18:30 - w int. Zofii Gabruś w 80 ur., o Boże błóg.,
opiekę MB dla niej i całej rodziny

18:30 - + Józef Gabruś 34 r.śm. Józef i Edward
Turynowicz

18:30 - + Wincenty Chiliński (gr. 7)

8.III - II NIEDZIELA WIELKIEGO POSTU

9:00 - + Wincenty Chiliński (gr. 8)

9:00 - + Stanisław Dębski 7m. po śm.

12:00 - za parafian

12:00 - + Romuald Topolski

Maćkowa Ruda: 10:30 - + Grzegorz Alboszta,
Edward Myszczyński

Kiedy mieszkańcy Warszawy zaczęli masowo chodzić na „Gorzkie żale” do kościoła Świętego Krzyża, dominikanie obserwanci zauważyli w swoim kościele pustki na różańcu. Nie spodobało im się to.

Napisał więc list do papieża z prośbą o zakazanie nowego nabożeństwa. Papież jednak nie tylko nie zabronił odprawiania „Gorzkich żali”, ale wręcz ustanowił odpusty dla tych, którzy w nim uczestniczyli. Nabożeństwo cenili także papież Pius XI, który tuż po I wojnie światowej był nuncjuszem apostolskim w Warszawie.

Tekst został przetłumaczony na kilka języków (najnowsze tłumaczenie, na hiszpański, to „Amargas lamentaciones” z 2015 r.), ale w żadnym innym kraju nie stał się popularny. „Gorzkie żale” to nie tylko bezcenny zabytek, ale także wyraz typowo polskiej pobożności.

„Gorzkie żale”. Pobożny zabytek?

(Ciąg dalszy ze strony 4)

Bestseller

Nabożeństwo „Gorzkich żali” bardzo szybko się spopularyzowało. Na początku XIX wieku było odprawiane chyba w każdej polskiej parafii. Zygmunt Głogier w „Encyklopedii staropolskiej ilustrowanej” napisał, że przez półtora wieku żadna książka nie rozeszła się po Polsce w tylu egzemplarzach.

Nabożeństwo było wówczas znacznie bardziej rozbudowane i dłuższe niż dzisiaj, bo obejmowało nie tylko śpiew, ale także procesję i adorację Najświętszego Sakramentu. Miało też wersję na Wielkanoc i pozostałe części roku liturgicznego.

Dominikanie się skarżą

OGŁOSZENIA PARAFIALNE

1. Witamy wszystkich szczególnie gości, pielgrzymów, których polecamy opiece Matki Bożej. Dzisiaj obchodzony jest Narodowy Dzień Pamięci „Żołnierzy Wyklętych”. Módlmy się za Ojczyznę. Za tydzień pamiętajmy w modlitwie o wszystkich Paniach z racji Dnia Kobiet.

2. W Środę Popielcową rozpoczęliśmy okres Wielkiego Postu (40 dni przygotowania paschalnego). Zachęcamy do składania przyrzeczeń trzeźwościowych i podjęcia postanowień wielkopostnych. Chrystus tyle wycierpiał dla nas, a co my możemy ofiarować dla Niego? Nabożeństwa wielkopostne: Droga Krzyżowa w piątek o godz. 18:00 potem Msza św.; Gorzkie Żale w niedzielę po Mszy św. o godz. 9:00. Za udział w nabożeństwie Gorzkich Żali oraz za odprawienie Drogi Krzyżowej można uzyskać odpust zupełny pod zwykłymi warunkami. Dzieci prosimy o przynoszenie podpisanych postanowień na serduszkach, które potem zostaną złożone przy grobie Pana Jezusa i jednocześnie będziemy losować figurę Chrystusa, którą dzieci zabiorą do domu na tydzień do następnej Drogi Krzyżowej. Rozważania Drogi Krzyżowej poprowadzą przedstawiciele poszczególnych grup, wspólnot z parafii: (6.III-Młodzież, 13.III-Domowy Kościół, 20.III-Żywy Różaniec, 27.III-DNNUJ, 3.IV-Służba Liturgiczna, 10.IV-Kapłani). Zachęcamy do udziału w akcji „Zdrapka Wielkopostna”. Możemy do skarbonki składać dobrowolne ofiary na dekorację i kwiaty do Grobu Pańskiego.

3. W tym tygodniu we wtorek po Mszy 18:30 spotkanie biblijne w Dużej Galerii Domu Królewskiego; I czwartek miesiąca (adoracja z Nowenną do MB godz. 18:00), komunie św. pod dwiema postaciami; I piątek miesiąca odwiedźmy chorych, a od godz. 17:30 adoracja NS (z rozważaniami eucharystycznymi) zakończona Litanią do NSJ przed Drogą Krzyżową (ofiary na fundusz misyjny). W I sobotę Msza św. w apartamentach papieskich o godz. 8:30, całonocna adoracja, a od godz. 17:30 wspólna adoracja (z rozważaniami eucharystycznymi)

mi) wraz z nabożeństwem różańcowym.

4. Spotkanie z dziećmi przygotowującymi się do I Komunii św. dziś, po Mszy św. o 9:00. Przypominamy że kandydaci do bierzmowania mają spotkania w soboty o godz. 10:00 w par. Chrystusa Króla w Suwałkach. Rekolekcje w klasztorze: Dla osób konsekrowanych 6-08.III.

5. Dziękujemy wszystkim za modlitwę i ofiary składane na cele remontowe. Za tydzień Niedziela Ad Gentes – ofiary do puszek na cele misyjne. Otrzymaliśmy relikwie św. Stanisława Papczyńskiego

6. Spotkanie Parafialnego Oddziału Akcji Katolickiej zaplanowane jest na 16.III po Mszy św. o 18:30, a Rady Parafialnej na 23.III po Mszy wieczornej.

7. Zaopatrmy się i czytamy prasę katolicką: tygodnik NIEDZIELA, IDZIEMY, miesięcznik: MARTYRIA, RÓŻANIEC, TAK RODZINIE, MIŁUJ-CIE SIĘ, ANIOŁ STRÓŻ dla dzieci i prasa misyjna.

8. Są do nabycia książki: Wszystko o Prymasie Tysiąclecia po 10zł i druga o Prymasie po 5zł.

9. Adoracja Najświętszego Sakramentu w kaplicy do 15:00 zakończona Koronką do Bożego Miłosierdzia i błogosławieństwem eucharystycznym.

10. Trwają zapisy na Pielgrzymkę w dniach 18-21.06.2020r. Śladami Świętego Jana Pawła II. Wigry – Zakopane – Kraków – Łagiewniki – Kalwaria Zebrzydowska – Wadowice – Oświęcim – Wigry. Koszt 500 zł. Oferta obejmuje przejazd autokarem, 2 noclegi (w pokojach 2,3,4 os.), wyżywienie wg. programu (2 obiady i 2 śniadania), ubezpieczenia NNW, bilety wstępu do miejsc wskazanych w programie i usługę przewodnika w Krakowie. Zapisy do końca marca zaliczką 200zł.

11. Kolejne spotkanie dla Seniorów w sobotę 14.III. Plan: 11:00-konferencja; 12:00-Msza św.; 13:00-wspólna agapa; 15:00- koronka do Bożego Miłosierdzia i adoracja Krzyża św.